

**KOMPETENCIÁK
A SÜRGŐSSÉGI
ELLÁTÁSBAN**

DOKUMENTÁCIÓS PROBLÉMÁK A PREHOSPITÁLIS SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁSBAN

Gresz Ágnes

Dokumentáció a prehospitalis sürgősségi ellátásban
2023.09.08.

DOKUMENTÁCIÓ AZ EGÉSZSÉGÜGYBEN

Egészségügyi dokumentáció: az egészségügyi szolgáltatás során az egészségügyi dolgozó tudomására jutó, a beteg kezelésével kapcsolatos egészségügyi és személyazonosító adatokat tartalmazó feljegyzés, nyilvántartás vagy bármilyen más módon rögzített adat, függetlenül annak hordozójától vagy formájától (Eütv. 3. § p))

Az egészségügyi dokumentációval az egészségügyi szolgáltató, az abban szereplő adattal pedig a beteg rendelkezik.

01 DOKUMENTÁCIÓ AZ EGÉSZSÉGÜGYBEN

Egészségügyi adat: az érintett testi, értelmi és lelki állapotára, kóros szenvedélyére, valamint a megbetegedés, illetve az elhalálozás körülményeire, a halál okára vonatkozó, általa vagy róla más személy által közölt, illetve az egészségügyi ellátóhálózat által észlelt, vizsgált, mért, leképzett vagy származtatott adat; továbbá az előzőekkel kapcsolatba hozható, az azokat befolyásoló mindennemű adat (pl. magatartás, környezet, foglalkozás) [Eüak. 3. § a) pont].

Egészségi állapotra vonatkozó adat: a különleges (szenzitív) adatok csoportjába tartozó személyes adat, amely e minőségére tekintettel kiemelt védelemben részesítendő.

Egészségügyi dokumentáció: a gyógykezelés során a betegellátó tudomására jutott egészségügyi és személyazonosító adatokat tartalmazó feljegyzés, nyilvántartás vagy bármilyen más módon rögzített adat, függetlenül annak hordozójától vagy formájától [Eüak. 3. §-ának e) pont].

01 DOKUMENTÁCIÓ AZ EGÉSZSÉGÜGYBEN

---

1. Korlátozó intézkedések
2. Ellátás visszautasításának joga
3. Reanimáció
4. Ellátás megtagadása

DOKUMENTÁCIÓS KÖTELEZETTSÉG

- A beteg vizsgálatával és gyógykezelésével kapcsolatos adatokat az egészségügyi dokumentáció tartalmazza. Az egészségügyi dokumentációt úgy kell vezetni, hogy az a valóságnak megfelelően tükrözze az ellátás folyamatát
- Az egészségügyi dokumentációban fel kell tüntetni
  - a betegnek, illetőleg tájékoztatásra jogosult más személynek nyújtott tájékoztatás tartalmát,
  - a beleegyezés, illetve visszautasítás tényét, valamint ezek időpontját,
  - személyes szabadságában bármely módon (fizikai, kémiai, biológiai vagy pszichikai módszerrel, illetve eljárással) történő korlátozást és annak indokát

(EÜtv. 136. §)

SZEMÉLYI SZABADSÁG KORLÁTOZÁSA

- Kizárólag sürgős szükség esetén, illetőleg a beteg vagy mások élete, testi épsége és egészsége védelmében korlátozható (veszélyeztető vagy közvetlen veszélyeztető magatartás)
- Az emberi méltósághoz való jog azonban ebben az esetben sem korlátozható
- El lehet tekinteni a beteg beleegyezésétől, de a tájékoztatást ilyen esetben is a lehetőséghez képest meg kell kísérelni
- A korlátozás csak addig tarthat, illetőleg olyan mértékű és jellegű lehet, amely a veszély elhárításához feltétlenül szükséges
- A korlátozás ideje alatt a beteg állapotát folyamatosan ellenőrizni kell

(A pszichiátriai betegek intézeti felvételének és az ellátásuk során alkalmazható korlátozó intézkedések szabályairól 60/2004. (VII. 6.) ESzCsM rendelet Eütv. 10. §)

02 SZEMÉLYI SZABADSÁG KORLÁTOZÁSA

---

pszichikai korlátozás: a pszichiátriai beteg felszólítása a veszélyeztető, illetve a közvetlen veszélyeztető magatartástól való tartózkodásra, illetve az ilyen magatartások abbahagyására, valamint a veszélyeztető, illetve a közvetlen veszélyeztető magatartás elhárítását célzó beavatkozásokkal, kezelésekkel történő együttműködésre való felszólítás, Eredménytelensége esetén az arra való figyelmeztetés, hogy egyéb korlátozó intézkedés alkalmazása következik;

fizikai korlátozás: a pszichiátriai beteg szabad mozgásának megtagadása, illetve mozgási szabadságának testi kényszerrel, fizikai és mechanikai eszközökkel, berendezésekkel való korlátozása, így különösen az osztály, a részleg és az intézet elhagyásának megtagadása és megakadályozása, az intézet területén történő mozgás korlátozása, az elkülönítés, a testi kényszer, a rögzítés, valamint a lekötés;

kémiai vagy biológiai korlátozás: a veszélyeztető, illetve a közvetlenül veszélyeztető magatartás elhárításához szükséges mennyiségű gyógyszer beleegyezés nélkül történő alkalmazása;

egyéb korlátozó intézkedés: a felsorolt fizikai, kémiai vagy biológiai, illetve ezek komplex alkalmazásával történő korlátozás

(A pszichiátriai betegek intézeti felvételének és az ellátásuk során alkalmazható korlátozó intézkedések szabályairól 60/2004. (VII. 6.) ESzCsM rendelet)

ELLÁTÁS VISSZAUTASÍTÁSA

- A beteg minden olyan ellátást, amelynek elmaradása esetén egészségi állapotában várhatóan súlyos vagy maradandó károsodás következne be, csak közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban, illetve írásképtelensége esetén két tanú együttes jelenlétében utasíthat vissza. Ez utóbbi esetben a visszautasítást az egészségügyi dokumentációban rögzíteni kell, amelyet a tanúk aláírásukkal hitelesítenek.
- Az ellátást minden betegnek joga van visszautasítania, kivéve, ha annak elmaradása mások életét vagy testi épségét veszélyezteti.

Életmentő beavatkozásnak minősül sürgős szükség esetén a beteg életének megmentésére irányuló egészségügyi tevékenység. (Eütv. 3.§ n))

sürgős szükségnek kell fennállnia
ÉS
azonnali egészségügyi ellátás hiányában a beteg közvetlen
életveszélybe kerül.

Sürgős szükség: az egészségi állapotban bekövetkezett olyan változás, amelynek következtében azonnali egészségügyi ellátás hiányában a beteg közvetlen életveszélybe kerülne, illetve súlyos vagy maradandó egészségkárosodást szenvedne. (Eütv. 3. § i))

03 ELLÁTÁS VISSZAUTASÍTÁSA

Cselekvőképesség

Cselekvőképes az a személy, aki nem cselekvőképtelen, ill. akinek cselekvőképességét a törvény vagy a bíróság gondnokság alá helyezést elrendelő ítélete nem korlátozza.

Korlátozottan cselekvőképes:

1. az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét betöltötte és nem cselekvőképtelen – a korlátozottan cselekvőképes kiskorú jognyilatkozatának érvényességéhez törvényes képviselőjének hozzájárulása szükséges.
2. az a nagykorú, akit a bíróság ilyen hatállyal – meghatározott ügycsoport(ok) vonatkozásában – a cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezett, a bíróság ítéletében meghatározott ügycsoportokra vonatkozó jognyilatkozatának érvényességéhez gondnokának hozzájárulása szükséges

Cselekvőképtelen az a személy:

1. akit a bíróság cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezett – a cselekvőképtelen nagykorú jognyilatkozata semmis, nevében gondnoka jár el
2. az a kiskorú, aki a tizennegyedik életévét nem töltötte be – a cselekvőképtelen kiskorú jognyilatkozata semmis; nevében a törvényes képviselője jár el
3. A Ptk. cselekvőképtelen állapotnak tekinti és ezáltal semmis annak a személynek a jognyilatkozata, aki a annak megtételekor olyan állapotban van, hogy az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége teljesen hiányzik (beszűkült tudatállapot – pl. tudatmódosító szer befolyása, szellemi fogyatkozás, suicidum stb.).

03 ELLÁTÁS VISSZAUTASÍTÁSA

Kor	0-14	14-18	18 év felett	Kivételek
Cselekvőképes	—	—	aki nem cselekvőképtelen, ill. akinek cselekvőképességét a törvény vagy a bíróság gondnokság alá helyezést elrendelő ítélete nem korlátozza	16-18 éves kor között házasság esetén, válás után
Korlátozottan cselekvőképes	—	aki nem cselekvőképtelen	akit a bíróság ilyen hatállyal – meghatározott ügycsoport(ok) vonatkozásában – a cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezett	17 éves kor felett, akit a bíróság cselekvőképességet részlegesen korlátozó gondnokság alá helyezett
Cselekvőképtelen	X	olyan állapotban van, hogy az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége teljesen hiányzik	1./ akit a bíróság cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezett 2./ olyan állapotban van, hogy az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége teljesen hiányzik	17 éves kor felett, akit a bíróság cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezett
Az egészségügyi kezelésbe való beleegyezés képessége csak akkor vizsgálendő, ha a beteg nagykorú és nincs gondnokság alá helyezve				

03 ELLÁTÁS VISSZAUTASÍTÁSA

Cselekvőképtelen beteg, korlátozottan cselekvőképes kiskorú és a cselekvőképességében az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása

A cselekvőképtelen beteg, korlátozottan cselekvőképes kiskorú és a cselekvőképességében az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása tekintetében részlegesen korlátozott beteg esetén olyan ellátás, amelynek elmaradása esetén egészségi állapotában várhatóan súlyos vagy maradandó károsodás következne be nem utasítható vissza.
(Eütv. 21. § (1))

03 ELLÁTÁS VISSZAUTASÍTÁSA

Fontos szem előtt tartani azt is, hogy az egészségügyi ellátással kapcsolatos döntésekben a cselekvőképtelen, illetve a korlátozottan cselekvőképes kiskorú és a cselekvőképességében az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása tekintetében részlegesen korlátozott beteg véleményét a szakmailag lehetséges mértékig figyelembe kell venni. (Eütv. 16. § (5))

A cselekvőképtelen, a korlátozottan cselekvőképes kiskorú és a cselekvőképességében bármely ügycsoport tekintetében részlegesen korlátozott betegnek is joga van a korának és pszichés állapotának megfelelő tájékoztatáshoz, annak ellenére, hogy nem nyilatkozhat az ellátásról. (Eütv. 13. §).

Döntéshozatali képesség

- A belátási képesség és döntéshozatali képesség felmérésének gyakorlata nem jogszabályban meghatározott. Ez a felmérés szolgálja a beteg önrendelkezési jogának gyakorlását.
- Azt az egyént lehet belátási képességgel rendelkezőnek tekinteni, aki
  1. képes megérteni a döntéshez szükséges információkat ÉS
  2. képes értékrendje és céljai alapján az egyes cselekvési lehetőségek között mérlegelni ÉS
  3. szabad akarattal (külső vagy belső kényszer, pl. betegség, hozzátartozók által nem befolyásoltan) dönteni ÉS
  4. képes döntései lehetséges következményeit világosan megérteni ÉS
  5. képes döntést hozni és döntését az őt ellátókkal közölni.

03 ELLÁTÁS VISSZAUTASÍTÁSA

Teljeskörű tájékoztatás

Minden beteget teljes körűen tájékoztatni kell. A beteg jogosult a számára egyéniesített formában megadott, vagyis személyre szóló, teljes körű tájékoztatásra. A beteg részletes tájékoztatást kell, hogy kapjon:

1. a betegségről,
2. a szükséges/javasolt kezelésről (pl.: kórházba szállítás szükségessége),
3. a vizsgálatok, beavatkozások elvégzésének, illetve elmaradásának lehetséges előnyeiről és kockázatairól,
4. a kezelés megtörténtének vagy elmaradásának lehetséges következményeiről,
5. az esetleges alternatív eljárásokról, módszerekről,
6. az ellátása során az egyes vizsgálatok, beavatkozások elvégzését követően azok eredményéről, esetleges sikertelenségéről, illetve a várttól eltérő eredményről és annak okairól (pl.: neurológiai eltérésről),
7. arról, melyik lehetőséget tartja szükségesnek az ellátó.

Továbbá lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a beteg a tájékoztatás után további kérdéseket teheszen fel.

Nincs szükség tájékozott beleegyezésre az egészségügyi ellátáshoz részéről:

1. amikor a beteg nincs abban a helyzetben, hogy tájékoztatást hallgasson meg, vagy egyértelműen beleegyezzen, de beleegyezése feltételezhető (pl.: eszméletlen beteg, légúti idegen test okozta akut életveszély stb.),
2. cselekvőképtelen beteg esetén (ebben az esetben a törvényes képviselő nyilatkozik),
3. ha az ellátás elmaradása mások életét vagy testi épségét veszélyezteti,
4. amikor a beteg lemond a tájékoztatás jogáról,
5. közegészségügyi szükséghelyzetben (pl.: karantén).

03 ELLÁTÁS VISSZAUTASÍTÁSA

- **Közokirat**

A közokirat olyan papír alapú vagy elektronikus okirat, amelyet bíróság, közjegyző vagy más hatóság, illetve közigazgatási szerv ügykörén belül, a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő módon állított ki.

- **Teljes bizonyító erejű magánokirat**

- a saját kézzel írt és aláírt nyilatkozat akkor is teljes bizonyító erejű magánokirat, ha azt tanúk nem írják alá
- Ha az okiratot részben vagy egészben nem az okirat aláírója írta saját kezűleg, akkor a teljes bizonyító erejű magánokirathoz szükséges két tanú
- ha az okirat kiállítója olvasni nem tud, vagy nem érti azt a nyelvet, amelyen az okirat készült, akkor a magánokiratnak csak akkor van teljes bizonyító ereje, ha magából az okiratból kitűnik, hogy annak tartalmát a tanúk egyike vagy a hitelesítő személy a kiállítónak megmagyarázta.

(A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. Törvény)

Előzetes rendelkezés (élő végrendelet):

Az előzetes rendelkezés olyan okirat, amelyet a rendelkező arra az esetre készítet, ha cselekvőképtelenné válik. Az előzetes rendelkezés vagy népszerűbb nevén „élő végrendelet” nem a halál esetére szól, hanem arra az esetre, ha a rendelkező súlyos beteg lesz vagy balesetet szenved. Tartalma elsősorban az egészségügyi személyzetnek szól, mert benne a rendelkező azt határozza meg, hogy mely orvosi beavatkozásokat kíván igénybe venni és melyek azok, amelyeket nem szeretne. Az előzetes rendelkezésben helyettes döntéshozót is meg lehet jelölni, illetve a hozzátartozók közül ki lehet zárni bárkit a helyettes döntéshozás lehetőségéből.

Összefoglalás

Az egészségügyi ellátónak el kell fogadnia az ellátásra vonatkozó visszautasítást, amennyiben teljes körűen tájékoztatta a beteget, aki belátási képessége birtokában van ÉS

- nem cselekvőképtelen,
- nem 24. hetet betöltött terhes,
- nem cselekvőképességében az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása tekintetében részlegesen korlátozott,
- az ellátás elmaradása nem veszélyezteti mások életét vagy testi épségét,
- ha rendelkezik a 3 tagú orvosp bizottság vizsgálata után tett nyilatkozattal, miszerint visszautasítja az életmentő vagy életfenntartó beavatkozást
- Előzetesen rendelkezett bizonyos életfenntartó és/vagy életmentő kezelések visszautasításáról

03 ELLÁTÁS VISSZAUTASÍTÁSA

Sablon

„A beteget tájékoztattam betegségem lényegéről, várható lezajlásáról, a javasolt egészségügyi ellátásról és az annak elmaradásából eredő következményekről. Ennek során ismertettem, hogy az ellátás elmaradása miatt az egészségi állapotában akár súlyos vagy maradandó károsodás is bekövetkezhet, így akár ..... (pl.: funkciókiesés, rokkantság, stb.) is vezethet. A beteg a kórházba szállítást és a további egészségügyi ellátást visszautasítja.”

„Én <beteg neve> betegségem lényegét, várható lezajlását, a javasolt egészségügyi ellátást és az annak elmaradásából eredő szövődményeket, komplikációkat és a lehetséges egészségkárosodás tényét (pl.: funkciókiesés, rokkantság, stb.) megértettem, kérdéseimre választ kaptam. A betegségemmel kapcsolatos kellő felvilágosítást megkaptam, ennek ellenére elutasítom a kórházba szállításhoz és a további egészségügyi ellátáshoz.”

ÚJRAÉLESZTÉS

- Életmentő beavatkozás
- DNAR (Do not attempt resuscitation)
- A betegség természetes lefolyását lehetővé téve az életfenntartó vagy életmentő beavatkozás visszautasítására csak abban az esetben van lehetőség, ha a beteg olyan súlyos betegségben szenved, amely az orvostudomány mindenkori állása szerint rövid időn belül – megfelelő egészségügyi ellátás mellett is – halálhoz vezet és gyógyíthatatlan.
- A betegnek megfelelő alaki feltételekkel nyilatkoznia kell a kezelés visszautasítása felől: háromtagú orvosi bizottság (kezelőorvos, a beteg gyógykezelésében részt nem vevő szakorvos és pszichiáter szakorvos) ítéli meg. A beteg a visszautasításra irányuló szándékát a vizsgálatot követő harmadik napon két tanú előtt ismételten kinyilvánítja.
- **Előzetes visszautasítására** és/vagy helyettes döntéshozó jelölésére (előzetes rendelkezés) közokiratban is van lehetőség akkor, ha a rendelkező cselekvőképes személy gyógyíthatatlan betegségben szenved és betegsége következtében önmagát fizikailag ellátni képtelen, illetve fájdalmai megfelelő gyógykezeléssel sem enyhíthetők.
- A beteg a visszautasításra vonatkozó nyilatkozatát bármikor, alaki kötöttség nélkül visszavonhatja!
- Az **autonóm döntés feltételének hiánya** különös erővel mutatkozik meg öngyilkosok újraélesztése során. Bár kevesebb egyértelműen kifejtett akaratnyilatkozatot lehet feltételezni, mint az elkövetett öngyilkosság szituációja, mégis éppen a beszűkült tudatállapot és inkompetens döntéshozatal lehetősége okán annak akaratnyilatkozatként történő értelmezése súlyos hiba volna

(Eütv.)

Köszönöm
a figyelmet!

**KOMPETENCIÁK
A SÜRGŐSSÉGI
ELLÁTÁSBAN**

**kse@egeszsegugyesjog.com
www.egeszsegugyesjog.com**